

AKARSU EKOLOJİSİ

14.HAFTA

AKARSU HAVZALARIMIZ

a) İç Anadolu Kapalı Havzaları:

1-Afyon, Akarcay havzası: Güneyde sultan dağları, Kuzeyde Emir dağları, kütlesi arasında çökme sonucu oluşmuş içinde Karamuk, Akşehir ve Eber göllerinin (bilgi yelpazesı.com) bulunduğu havzadır. Eber gölünün suları Akşehir'e dökülür. Akşehir'in suyu tuzlu, Eber'in suyu tatlıdır. Karamuk gölünün suları, bir düden vasıtasıyla Eğirdir gölüne dökülür.

2-Konya kapalı Havzası: Güneyde Toros dağları, kuzeyde Obruk platosu ile çevrilidir. Bu havzada Beyşehir gölünden gelen Çarşamba suyu dökülür. Bu havzaya dökülen akarsular, tuzlu bataklıkları besler.

3-Tuzgölü havzası: Tuzgölü çevresi, çökme sunucu oluşmuştur. Havzanın çevresindeki yüksek sahalardan gelen kısa boylu akarsular. Tuz gölüne dökülür.

b) Göller Yöresi Kapalı Havzaları:

1-Burdur gölü havzası: Çevreden gelen bir çok geçici akarsu ile, Tefenni ovasından gelen Eren çayı dökülür.

2-Acıgöl Havzası:Doğudaki Söğüt dağlarından kaynağını alan geçici akarsular dökülür.

Not: Göller yöresinde ayrıca Salda, Yarışlı, Burak ve Kestel gölleri kapalı havza özelliği taşır.

c) Van kapalı havzası:

Van gölünün güneyinde Bitlis, kuzeyinde ise volkanik dağlar uzanır. Van gölü, Nemrut dağından çıkan lavlar sonucu oluşmuştur. Van gölünün suyu sodalıdır.

AKARSULARIMIZIN REJİMLERİ VE DEBİLERİ

Akarsu rejimi: Akarsuyun debisinin yıl içerisinde gösterdiği alçalma yükselme halindeki seviye değişikliğidir.

Akarsuyun debisi: Akarsuyun her hangi bir yerindeki enine kesitinden 1sn'yede gecen su miktarına debi denir.

Rejime etki eden faktörler

- 1) Yağış rejimi
- 2) Yağış biçimi
- 3) Akarsu kaynağı
- 4) Sıcaklık ve buharlaşma
- 5) Havzanın genişliği
- 6) Arazinin şekli ve eğimi

Debiye etki eden faktörler:

- 1) İklim (yağış sıcaklığı)
- 2) Bitki örtüsü
- 3) Havzadaki büyük kaynaklar ve yer altı suları
- 4) Yatağın geçirimsizliği
- 5) Dağlardaki kar kalınlığı
- 6) Göller

AKARSU REJİM TİPLERİ

a) Yağmur Suları İle Beslenen Akarsular: Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde, akarsularda yazın seviye düşmesi, kışında seviye yükselmesi görülür. Karstik kaynaklarla beslenen akarsularda, seviye düşmesi fazla olmaz. Akdeniz akarsu rejimi, barajın olmadığı akarsu veya kolunda görülür. Örnek: Baraj olan Seyhan-Ceyhan-Gediz-Manavgat gibi akarsular doğal özelliğini kaybetmiştir.

b) Kar ve Buz Suları İle Beslenenler: Bu rejim, yağışın büyük bölümünün kar şeklinde düştüğü yüksek dağlardan kaynağını alan akarsularda (bilgi yelpazesı.com) görülür. Örnek: D. Karadeniz ve D. Anadolu akarsuları. Bu tip akarsularda, akım seviyesi Mart-Ağustos arasında yükselir, kışın düşer.